

Magyar Agrár- És Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak

**A rövid ellátási láncok szerepének vizsgálata a budapesti termelői
piacok oldaláról**

Belső konzulens: Dr. habil. Ritter Krisztián
egyetemi docens

Belső konzulens
intézete/tanszéke: Vidékfejlesztés és
Fenntartható Gazdaság Intézet, Vidék- és
Területfejlesztési Tanszék

Készítette: **Honti Attila**

Gödöllő

2024

A dolgozatomban célja volt a rövid ellátási lánc különböző oldali szereplőinek megkérdezésével felderíteni, hogy 2024-ben mennyire elterjedtek a REL-modellek. Hogyan tudják támogatni és milyen elképzeléseik vannak a jövőre nézve az önkormányzati szereplőknek? A termelők milyen értékesítési lehetőségeket tudnak kihasználni, hogyan látják az őket érintő szabályozásokat és támogatásokat, valamint pályázati lehetőségeket? Végül a fogyasztói réteg (elsősorban Budapesten) mennyire tudatos, mennyire ragaszkodik a környezetbarát REL típusú élelmiszer beszerzésekhez?

Az önkormányzati szereplőkkel és a termelőkkel készült interjúkat egy-egy előre összeállított kérdéssor mentén készítettem. A fogyasztói kérdőívet online lehetett kitölteni. Összesen három önkormányzati munkatárs, négy termelő, és 118 fogyasztó válaszai mentén épül fel a kutatás.

Dolgozatomban szakirodalmi feldolgozásában elemeztem a REL kapcsolódó fogalmait, úgy, mint a termelői piacot és magát a REL-t. Bemutattam a hazai és nemzetközi REL-modelleket. Ezek között néha csak vékony a határvonal. Több funkciója is van ezeknek a modelleknek. Egyrészt, hogy a város-vidék kapcsolat erősödjön az élelmiszerlánci kapcsolattal. Ebben a kapcsolatban van egy függőség is a gazdasági potenciálból adódóan. A városokban jobb intézményi, gazdasági, elérhetőségi felételek alakulnak ki, hiába alakult ki történetileg egyedi területi munkamegosztás. Az egymásra utaltság tetten érhető. A városi termelékenység szint nem csak a helyi gazdaság szintjét emeli, hanem a környékbeli termelők megélhetését is biztosítja. A modellek működésének további funkciója nem csak a lakosság minőségi élelmezése, de hogy egyszerűen hozzá lehessen jutni ezekhez, hogy adott termelőt és termékét jobban meg lehessen ismerni. Nem utolsósorban termelői oldalról fontos, hogy az értékesítés ne vegyen el aránytalanul sok időt a gazdálkodástól. Ebben talán legjobb a REKO modell.

A fogyasztói kérdőívből kiderül, hogy az emberek zömében szeretik a piacokat, és más REL formátumokat is. Vannak az ellenkező oldalról is példák. Ez így is van jól, az emberiség ab ovo sokszínű. Ha megvalósulna egy valódi, mindenre kiterjedő helyszín- és szolgáltatásmodell modernizáció, az feltételezhetően növelné a REL-penetrációt.

A dolgozatomban egészét áthatja az összefogás jelentősége. Ez már a törvényi definíciók értelmezésében is megjelenik. A termelők és vásárlók között is egyfajta összefogás jelentkezik, ahogy a termelők veszik a fáradságot és elhosszabbítják az árjukat a lakossághoz közeli pontokra és a lakosság pedig elmegy ezekre a pontokra a friss, jó minőségű termelői árukért. Összefogás az is, amikor több termelő saját piacot szervez, és összefogás az is, amikor az önkormányzat helyet biztosít egy ilyen piacnak. Ezek jól működő példa, hogy bizony ma Magyarországon vannak

működőképes összefogások. Tény, hogy ezeket erősíteni kell, és még több ilyenre, illetve hasonlóra lenne szükség.

A tudatosabb vásárlói réteg a piacok – és más kiskereskedelmi egységek – helyett egyre inkább a termelői piac, kosárközösségek felé fordul. Segíti ezt az elmúlt évek szabályozásainak könnyítése és az ennek során tízszeresére emelkedett termelői piacok száma. Tulajdonképpen ennek a rétegnek siker ilyen helyszíneken vásárolni. Ez jó a piacok megítélése szempontjából, hiszen egyfajta marketingelem is, ha divatos dolog piacra járni.

A fejlesztési irány egyik elképzelhető útja véleményem szerint a közétkeztetésben rejlik. Felismerték ezt a döntéshozók is, így tavaly óta hatályban van a rendelet, mely szerint 80 százalékos arányt kell elérni a REL-ből származó alapanyagoknak a közétkeztetésben. Az interjúkból zömében nem derült ki a megvalósítás mikéntje, inkább csak az akadályai. Ez azt jelenti, hogy jelentős mennyiségű munka van ezen a téren. Kiemelendő Nagyoroszi településen a gyümölcskert megvalósítása, melynek terméseit a közétkeztetésben tervezik felhasználni. Továbbá a fővárosi erőfeszítések a nemzetközi projektekben való részvétellel. A közétkeztetésben való részvétel csakis összefogással valósulhat meg, leginkább a termelők között, jó esetben önkormányzati koordinációval. Adott esetben a termelők szövetkezését is elősegíti, amely más előnyöket is magában foglal.